

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ ЗА КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЮ СИСТЕМОЮ

Дубінін С.І., Ваценко А.В., Пілюгін В.О., Улановська-Циба Н.А.,
Рябушко О.Б., Передерій Н.О., Овчаренко О.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено досвід навчання іноземних студентів та проблеми педагогічної діяльності викладачів кафедри медичної біології в умовах кредитно-модульної системи навчання.

Ключові слова: освітня система, студенти-іноземці, індивідуальний підхід, самостійна робота, оцінювання знань.

Сучасна система вищої медичної освіти зазнає значних перебудов, які відображають зміни в соціальній, політичній та економічній сферах України. Необхідність розбудови вітчизняної освітньої галузі відповідно до структур освіти розвинених країн світу зумовлена потребами в забезпеченні якості освіти, мобільності студентів, викладачів і наукових співробітників, підвищення їхньої конкурентоспроможності. Маючи певний досвід і досягнення процесу інтеграції в європейський освітній простір, вища школа України насамперед зорієнтована на задоволення освітніх потреб особистості, відтворення інтелектуального потенціалу та забезпечення ринку праці висококваліфікованими медичними працівниками. Згідно з Болонською декларацією при формуванні європейського простору вищої освіти повинні враховуватися культурні та мовні відмінності, особливості національних освітніх систем тощо. Отже, найважливішим показником якості навчального процесу на міжнародному ринку освітніх послуг є рівень професійної підготовки іноземних студентів, що вимагає вдосконалення методів викладання, покращення змісту та організації навчального процесу, безпеки громадян інших країн.

Специфікою професійної освіти іноземних студентів-медиків у вишах нашої країни є зіставлення особливостей підготовки вітчизняних та іноземних студентів, що визначає педагогічні напрями формування професійної компетенції, методологічні підходи та освітні технології. Націленість на “діалог культур” та міжкультурний компонент відокремлюється як методологічний принцип, який лежить в основі навчання іноземних студентів в умовах нової для них культури. Комплексний зміст

цієї проблеми зумовлений насамперед поєднанням соціологічних, лінгвістичних та психологічних аспектів.

Провідною метою вивчення медичної біології як однієї з фундаментальних медико-біологічних дисциплін є формування понять про основні закономірності функціонування живого на всіх рівнях організації. Знання, які засвоюють студенти при вивченні цієї дисципліни, мають велике практичне значення, оскільки теоретичний матеріал є базою для вивчення клінічних дисциплін. Слід зауважити, що матеріал із медичної біології не тільки дає певну систему знань, а й формує світогляд медика, виховує цілеспрямованість у формуванні повноцінних умінь, а також необхідних професійних навичок. Саме тому розуміння комплексу расових та культурних особливостей іноземних студентів дає змогу викладачам підібрати індивідуальний підхід до студентів і тим самим налагодити ефективну співпрацю і розуміння з групи.

Багато іноземних студентів навчаються російською мовою, тому рівень засвоєння нового матеріалу значною мірою залежить від якості довшівської підготовки. Студенти недосконало володіють російською мовою, мають низький рівень знань з біології, застосовують механічне запам'ятовування матеріалу замість його всебічного осмислення. Ситуація ускладнюється тим, що студентам необхідно запам'ятати, а головне – зрозуміти значення багатьох термінів і понять, звернути увагу на систематику латинською мовою при вивченні медичної паразитології. Останнім часом у багатьох медичних вишах, у нашому зокрема, студенти мають можливість отримати освіту англійською мовою. Така форма навчання досить перспективна, тому що робить привабливим навчання в Україні для більшої кількості молоді з різних країн світу.

Провідна роль та висока відповідальність викладачів кафедри медичної біології полягають у адаптації іноземних студентів до традиційних академічних вимог. Вона охоплює інтелектуальний, психологічний, етнічний аспекти, а також застосування елементів технології індивідуалізації, особливо в контексті самостійної роботи й особистісно-орієнтованого навчання іноземних студентів.

Використовуючи різні методи та форми навчання при вивченні медичної біології, з досвіду роботи визначили, що для якісного навчання студентів-іноземців важливо, щоб практичні заняття мали чітку організаційну структуру, при цьому кожен етап заняття має супроводжуватися постановкою конкретних завдань і напрямів їх

розв'язання. Методика проведення практичних занять передбачає систематичне опитування та оцінювання всіх студентів академічної групи. Викладач на початку практичного заняття акцентує увагу студентів на основному змісті й актуальності вивчення теми. Використання тестових завдань на початку практичного заняття дає можливість визначити рівень засвоєння матеріалу, недоліки в знаннях із теми, окреслити комплекс понять, які не засвоєні студентами. Тестовий контроль дає можливість провести перевірку знань одночасно всіх студентів групи і формувати в них потребу підготовки до кожного практичного заняття. Основним недоліком цієї форми роботи є поверхневе вивчення дисципліни, звуження змісту навчального предмета. Тому на заняттях із медичної біології викладачі використовують такі педагогічні стратегії: питання – обґрунтована відповідь, доповнення студентами, доповнення викладачем, демонстрація, ситуаційні задачі, виявлення знань лекційного матеріалу.

Теоретична частина практичного заняття передбачає усну бесіду викладача зі студентами за питаннями теми, що дає змогу доповнювати і розкривати глибше конкретний матеріал, уточнювати окремі незрозумілі терміни. Пояснення викладача допомагають засвоїти матеріал, що вивчається, сформуванню потреби розуміння термінів. Особливістю викладання є те, що викладачу протягом заняття необхідно зупинитись на роз'ясненні не тільки біологічних термінів, а й термінів з інших сфер знань, що значною мірою зменшує час для вивчення матеріалу і гальмує навчальний процес. Необхідно зазначити, що на цьому етапі завдання викладача полягає не тільки в тому, щоб детально диференціювати кожену відповідь, а і в тому, щоб залучити до діалогу більшість студентів групи.

При вивченні дисципліни обов'язково звертаємо увагу на організацію позааудиторної роботи іноземних студентів під керівництвом викладача, адже кредитно-модульна система навчання передбачає зменшення обсягу аудиторної роботи і підвищує значимість самостійної, що дозволяє розкрити індивідуальні здібності студентів. Оскільки студенти-іноземці інтегруються в самостійну роботу гірше, ніж українські студенти, то на викладачів лягає додаткове навантаження з організації позааудиторної самостійної роботи студентів. Спеціально готуються навчально-методичні розробки з кожної теми, що містять пояснення ключових понять,

графи логічних структур, алгоритми розв'язання типових задач, пояснення до ситуаційних задач.

Комплекс навчально-методичних заходів для забезпечення об'єктивного оцінювання знань студентів-іноземців охоплює вхідний та підсумковий тестовий контроль, розв'язання ситуаційних і типових задач, самостійну роботу та перевірку практичних навичок.

Підготовка іноземних студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання має певні особливості. Необхідно застосовувати різнобічний підхід до педагогічного процесу з урахуванням особливостей цього контингенту студентів. Для оптимізації навчального процесу необхідно використати сучасні засоби, які допоможуть адаптувати студентів до навчання в Україні, сформувати в них зацікавленість предметом. Вдале поєднання в організації освіти переваг кредитно-модульної системи і традиційних форм навчання сприяє кращому вивченню медичної біології іноземними студентами. Доведено, що поєднання класичних форм і методів навчання у викладанні медичної біології із сучасними технологіями сприяють кращій мотивації до навчання студентів-іноземців, зростанню його ефективності та підвищенню престижності української медичної освіти для іноземних громадян у цілому.

Список використаної літератури

1. Унгурян Л.М. Застосування тестової системи оцінки знань у навчальному процесі / Л.М.Унгурян, М.С.Образенко // Медична освіта. - 2011. - №3. - С.20-22.
2. Модульний підхід до викладання клінічної фармації в умовах кредитно-модульної технології навчання / З.П.Мандзій, І.М.Юїщ, В.Ф.Тюріна // Медична освіта. - 2010. - С.80-82.
3. Пришляк А.М. Використання сучасних технологій при викладанні анатомії людини іноземним студентам/ПришлякА.М., ПришлякІ.В.// Медична освіта.-2010. - С.112-113.
4. Дубінін С.І. Впровадження тестування студентів як інноваційний підхід при вивченні медико-біологічних дисциплін в умовах кредитно-модульного навчання / С.І.Дубінін, В.О.Пілюгін, Н А. Улановська //Інноваційні інформаційні технології у вищій медичній освіті : матеріали наук-практ. конф. з міжнар. участю. - Полтава, 2012. - С. 13-14.

5. Олійник О.В. Досвід викладання іноземним студентам на кафедрі хірургії з анестезіологією №2 / О.В.Олійник, А.Р.Вайда, А.Я.Господарський // Медична освіта. - 2011. - С.69-71.